

Tomasz Kawecki
Instytut Logistyki i Magazynowania

Rozwój e-gospodarki w Polsce: standard ebXML

Elektroniczna gospodarka na arenie europejskiej rozwija się w dużym stopniu z powodu promocji modelu społeczeństwa informacyjnego, jako bardziej rozwiniętego. Jest ono postrzegane jako styl pracy i życia Europejczyka, a u jego podstaw leży łatwy i powszechny dostęp do informacji, przy wykorzystaniu najnowocześniejszych technik informatycznych. Jednak sam postęp w zakresie infrastruktury informatycznej i telekomunikacyjnej nie zapewnia rozwoju gospodarki, dając dla niej jedynie platformę technologiczną. Rozwój elektronicznej gospodarki zależy natomiast w największym stopniu od zdolności firmy lub urzędu do wykorzystania infrastruktury, co łączy się z koniecznością wdrożenia nowych rozwiązań prawnych, aplikacji, usług i stosowania się do nowych standardów oraz norm. Wśród czynników aktywizujących działalność elektroniczną do najważniejszych należy upowszechnianie wiedzy o możliwościach; w przypadku małych i średnich przedsiębiorstw stymulować może ich nowoczesność, konkurencyjność, a przede wszystkim rozwój.

Państwa o wysokim współczynniku rozwoju gospodarczego prowadzą aktywną politykę wspierania małych i średnich przedsiębiorstw, aktywizując ich udział w elektronicznej globalnej gospodarce.

W naszym kraju program na lata 2003 – 2006 „Tworzenie mechanizmów i struktur rozwoju elektronicznej gospodarki w Polsce” ma za zadanie dostarczyć przedsiębiorstwom sektora MSP narzędzia informatyczne, niezbędne do rozwoju i migracji w obszar elektronicznej współpracy. Program w zasadniczej części finansowany jest przez Polską Agencję Rozwoju Przedsiębiorczości oraz ze środków publicznych, pozyskanych z Unii Europejskiej, w tym przede wszystkim z VI Ramowego Programu Badawczo – Rozwojowego UE, a w części badawczej

ze środków Komitetu Badań Naukowych i prywatnych. Po zakończeniu realizacji zadań wymienionych w programie nastąpi etap komercyjnego wdrażania uzyskanych narzędzi, aby realizacja programu pozwoliła przedsiębiorstwom na samodzielne funkcjonowanie w elektronicznej gospodarce poprzez wykorzystanie komponentów informatycznych.

W ramach programu wieloletniego wyszczególnionych jest kilka zadań, zgodnie z którymi realizowana jest polityka zmierzająca do poprawy gospodarki państwowej poprzez wykorzystanie narzędzi elektronicznej gospodarki. Jednym z zadań jest badanie stanu e-gospodarki w Polsce w aspekcie ekonomicznym, prawnym, technicznym i społecznym. Począwszy od 2002 r. w ramach tego zadania corocznie badane są metody, stosowane w e-gospodarce przez przedsiębiorstwa, analizowany stan aktualny i zmiany w otoczeniu ekonomicznym, prawnym, technicznym i społecznym elektronicznej gospodarki. Opracowywane i upowszechniane są raporty prezentujące wyniki badań rozwoju elektronicznej gospodarki w Polsce.

Opracowanie i wdrażanie standardów w zakresie elektronicznej gospodarki jest kolejnym zadaniem w ramach programu wieloletniego, w ramach którego prowadzony jest nadzór standaryzacji w zakresie e-gospodarki oraz certyfikacja na poziomie krajowym. Tworzone są grupy przedsiębiorstw pracujące nad standaryzacją w różnych sektorach, np. FMCG, farmaceutycznym, paliwowym. W przygotowaniu są propozycje uregulowań legislacyjnych, powstałe na podstawie dobrych praktyk biznesowych.

Do zadań wyszczególnionych w programie na lata 2003 – 2006 należy również przygotowanie i wdrożenie Elektronicznej Platformy Wspomagania Handlu. To właśnie w ramach tego zadania przygotowywane są narzędzia informatyczne,

tworzące infrastrukturę dla małych i średnich przedsiębiorstw, pozwalającą usprawnić prowadzoną przez nie działalność gospodarczą w zakresie transakcji handlowych, przesyłania dokumentów elektronicznych i obsługi logistycznej. Kolejnym elementem programu wieloletniego jest upowszechnianie wiedzy na temat elektronicznej gospodarki. Zadanie to obejmuje swoim spektrum system upowszechniania wiedzy dotyczącej elektronicznej gospodarki, zarówno dla firm, jak i dla obywateli. Przygotowane są usługi edukacyjne, wykorzystujące system zdalnego nauczania (e-learning), a wiedza dotycząca elektronicznej gospodarki propagowana jest w mediach dla poszerzenia i aktualizacji kwalifikacji zawodowych pracowników firm sektora MSP.

W ramach przygotowywanych narzędzi wspierających elektroniczną gospodarkę, znaleźć można repozytorium wzorów dokumentów elektronicznych, zbudowane z wykorzystaniem standardu ebXML. Opisuje on, jak można prowadzić działalność elektronicznego biznesu z wykorzystaniem języka XML.

Dokumenty elektroniczne, funkcjonujące w relacjach biznesowych i kontaktach Urząd – Obywatel, wymagają usystematyzowania i udostępniania zainteresowanemu w formie zatwierdzonej przez uprawnione instytucje, bądź organizacje, łącznie ze stosowanymi opisami. Najnowsza inicjatywa ebXML zakłada utrzymywanie rejestru i repozytorium dokumentów. Rejestr dokumentów stanowi usystematyzowany katalog, uwzględniający odpowiednią kategoryzację dokumentów występujących w repozytorium.

Wykorzystanie standardu ebXML we współpracy przedsiębiorstw zostało przedstawione na rys. 1. Aby uruchomić elektroniczną wymianę danych (elektroniczną działalność w gospodarce) spełnione muszą być określone warunki:

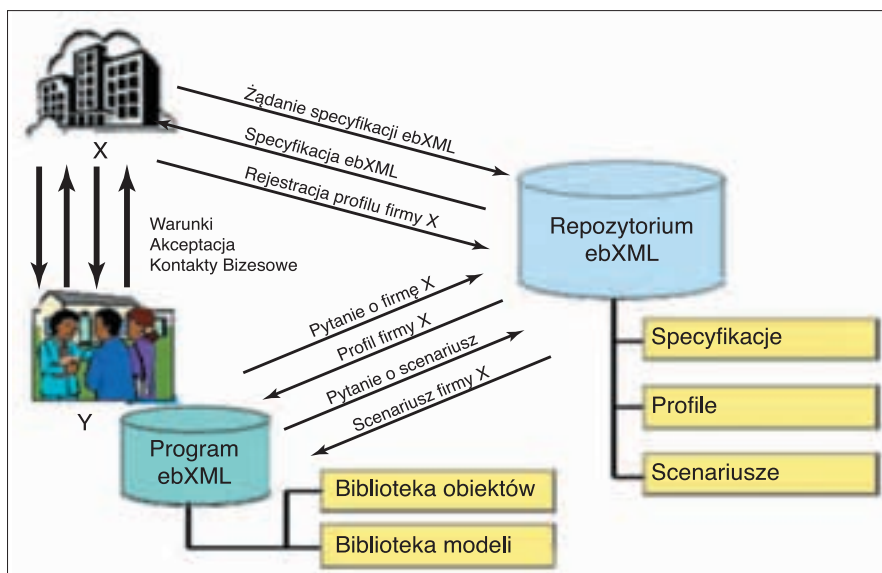
1. repozytorium ebXML musi przechowywać Specyfikacje wzorów dokumentów, profil teleinformatycznego współdziałania przedsiębiorstwa oraz scenariusze procesów biznesowych,
2. oprogramowanie ebXML lub inne oprogramowanie ERP, występujące u partnerów, musi umieć przetworzyć dane przechowywane w repozytorium ebXML, tak aby w odpowiedni sposób mogło przysyłać komunikaty zdefiniowane w ramach scenariuszy procesów biznesowych.

Współpraca przedsiębiorstw w elektronicznej gospodarce z wykorzystaniem standardu ebXML wykonywana jest w następujących po sobie procedurach (rys. 1):

1. firma publikuje swoją specyfikację dotyczącą profilu informatycznego, procesów biznesowych i wzorów dokumentów elektronicznych,
2. inne przedsiębiorstwo pobiera specyfikację opublikowaną wcześniej i koreluje swój profil działania z profilem działania kontrahenta – parametry nie dające się skorelować automatycznie powinny być przedmiotem negocjacji,
3. po dokonaniu pomyslniej konfiguracji wspólnego profilu komunikacji przedsiębiorstwa realizują procesy biznesowe zgodnie z opublikowanymi scenariuszami, wymieniając dokumenty zgodne z opublikowanymi wzorcami w repozytorium ebXML.

W ramach programu wieloletniego utworzone zostało narzędzie – Centralne Repozytorium Wzorów Dokumentów Elektronicznych (CRWDE), będące repozytorium ebXML, które w swoim założeniu ma stanowić element internetowej platformy handlowej. Głównym jego zadaniem jest dostarczenie mechanizmów do obsługi kontaktów B2B, czyli obsługę zagadnień elektronicznego biznesu. Aby to zadanie zostało zrealizowane, repozytorium musi przechowywać odpowiednie informacje potrzebne firmom do współpracy drogą elektroniczną.

Informacje o podmiotach – zestaw informacji o firmie, niezbędnych do jednoznacznego zidentyfikowania

Rys. 1. Standard ebXML – współpraca przedsiębiorstw. Źródło: opracowanie własne na podstawie dokumentacji standardu ebXML

przedsiębiorstwa w skali globalnej przy późniejszej wymianie dokumentów elektronicznych¹. Do informacji takich należą np.: identyfikator GLN, dane adresowe itp.

Informacje o profilach biznesowych – opis możliwości współpracy firmy w elektronicznym biznesie². Przykładem takich informacji są np.: rodzaj protokołu transportowego sieci, rodzaj pakowania informacji przesyłanych przez sieć internetową itp.

W dokumentacji standardu ebXML zestaw tych informacji nazywany jest profilem CPP (Collaboration Protocol Profile).

Informacje o procesach biznesowych – opisują procesy gospodarcze występujące w przedsiębiorstwach³. Do tych informacji należą dane, opisujące w sposób elektroniczny modele procesów biznesowych itp.

Informacje o wzorach dokumentów biznesowych – zestaw informacji opisujących dokumenty, które firmy mogą przysyłać poprzez Internet w elektronicznym biznesie⁴. Jest to elektroniczna reprezentacja używanych powszechnie we współpracy dokumentów biznesowych, np.: faktura, zamówienie, list przewoźowy. Repozytorium CRWDE stanowi miejsce, gdzie wzory dokumentów są składowane na potrzeby działalności podmiotów gospodarczych.

Aby przechowywać te wszystkie informacje, repozytorium zostało wyposażone w następujące bazy danych:

- Baza Podmiotów Gospodarczych
- Baza Profilów Biznesowych Podmiotów Gospodarczych
- Baza Modeli Biznesowych Procesów Gospodarczych
- Baza Wzorów Dokumentów Elektronicznych.

Repozytorium jest nie tylko bazą dokumentów elektronicznych i modeli biznesowych. Ma ono również pełnić rolę wspierającą funkcjonowanie platform elektronicznych. CRWDE ma na celu zapewnienie elastycznej komunikacji elektronicznej w zakresie wymiany dokumentów pomiędzy kontrahentami.

Dopełnieniem repozytorium ebXML będzie obecnie tworzony Inkubator Elektronicznej Gospodarki, który pozwoli m.in. firmom na korzystanie z systemu ERP w trybie on-line, wraz z generatorem dokumentów pozwalającym tworzyć dokumenty operacyjne na podstawie wzorców występujących w CRWDE, a następnie przesłanie ich poprzez Internet do kontrahentów.

Pozostaje mieć nadzieję, że przedsiębiorstwa w Polsce skorzystają z okazji i pokuszą się o zastosowanie technologii przyszłości, pozwalającej na działanie w elektronicznej gospodarce.

¹ Zestaw tych informacji jest wyspecyfikowany w dokumencie EAN.UCC BMSFP.

² Zestaw informacji jest wyspecyfikowany w dokumencie ebXML CPP.

³ Zestaw informacji jest wyspecyfikowany w dokumencie ebXML BPSS.

⁴ Zestaw informacji opisujących wzory dokumentów jest wyspecyfikowany w dokumentach światowych standardów wzorów dokumentów, jak np.: xCBL, EAN.UCC, EDIFACT.